

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dispositio Et Perioche Historiae Evangelicae Per IIII.
Euangelistas contextæ, necnon Actuum apostoloru[m],
Epistolaru[m] quoq[ue] Pauli XIII. & Canonicaru[m] VII.**

Bullinger, Heinrich

Tigvri, 1553

VD16 B 9605

Liber I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35634

HISTOR. ACT. APOST.

Discipuli adorato ipso, in urbem expectaturi spiritum
sanctum reuertuntur.

DESCRIPSIT hucusq; luculenta historia bea-
tus Lucas incarnationē domini nostri IESU CHRI-
STI, prædicationem item, præcepta & instituta eius,
miracula quoq; et beneficia eiusdem, passionem deniq;
mortem & resurrectionē ex mortuis clarissimā, eiusq;
rei demonstrationem evidentissimam, sed & ascensio-
nem eius in cœlū gloriosam. In cœlis modo regnat rex
& pontifex uere summus, salus, plenitudo & caput ec-
clesiæ suæ. E cœlo uenturus est breui iudicaturus uiuos
& mortuos. Hunc ergo expectamus cum gaudio libe-
ratorem, oramusq; supplices, ut omnium misertus, om-
nes nos benigne ad se transferat, AMEN.

DISPOSITIONIS
ET PERIOCHES HISTORIAE
ACTVVM APOSTOLORVM
SECVDVM LVCAM,
LIBER I.

ON diuellemus, interiecto S. Ioānis Euā-
gelio, libros beati Lucæ, quos ipse coniun-
xit. Sequitur modo post historiam euā-
gelicam,

gelicam, historia rerum apostolicarum. Hæc uero histo-
ria quid aliud est quam Euangelij pars, eaq; meo iudicio
non minima? Siquidem illic describitur granū frumenti
solo conditum, hic describitur enatum ac suas paulatim
aperiens ac proferens opes. Quod ni per Lucā cogno-
uissimus, quibus modis Christus reliquerit terras, ubi,
quo loco, quibus modis aduenerit promissus ille spiri-
tus, quibus inijtis cœperit ecclesia, quibus rebus pollue-
rit, quibus creuerit rationibus, nōne bonam Euangelij
partem ignorassemus? Recte itaq; Beda, Hic (inquit)
non solum usq; ad resurrectionem assumptionemq; Do-
mini perduxit narrationē, ut cæteri, uerum etiam dein-
ceps quæ per Apostolos gesta sunt, quæ sufficere credi-
dit ad ædificandam fidem legentium seu audientium, ita
scripsit, ut solus eius liber fide dignus haberetur in ec-
clesia de Apostolorū actibus narrantis, reprobatis om-
nibus qui nō ea fide qua oportuit, facta dictaq; Aposto-
lorum scribere ausi sunt. Sed et Ioannes Chrysostomus
mirantibus quī factum sit, ut Lucas historiam Apostoli-
cam non omnem ad finem usq; sit persecutus, aut sin-
gularum gesta singulis non descripserit libris, pulchre
respondet, Hæc quidem sufficiebant his qui modo ani-
mum uolunt aduertere.

Cur nō plu-
ra scripseris
Lucas.

Audiemus enim in breui hac historia totam pietatis
summam esse comprehensam. Audiemus quæ fuerit ecc-

HISTOR. ACT. APOST.

ecclēsie infantia, qui auctus, quæ ecclēsie iustæ facies,
 quæ doctrina apostolorum, qui ueteris ecclēsie ritus,
 quæ studia, quæ religio, fides, doctrinaq; uera uel falsa,
 uetus uel noua, qui ueri uel falsi doctores, qualia utro-
 runq; ingenia, quæ artes, qui mores: item qualia sint
 mundi studia, quales persequentium animi, successus,
 quali.ue fata. Breuiter, uidebimus miram ecclēsie fa-
 ciem, sed prorsus absolutam, nunc quidem in summa
 tranquillitate euectam florere, mox inter turbas here-
 sum & persequentium, in pericula abiectam mire ang-
 & fluctuare, deum ubiq; opitulari, itaq; ecclēsiam in
 ipsa oppressione seipsa subinde speciosorem emergere.
 Quicquid enim ad salutiferam cognitionem & ad pie-
 tatem excolendam necessarium est, quicquid à prima-
 rijs Apostolis, Petro ac Paulo in primis, uel egregie dic-
 tum uel sapienter & pie factū est, id absolute & plene
 hoc libro traditum est. Totidem autem annorum histo-
 riam texit, quot capita habet, octo uidelicet & uiginti.
 Si enim Tiberius uigintiquatuor annis regnauit, decia-
 mo octauo regni eius passus est Christus, restant igitur
 anni sex: his adde C. Caligule quatuor, Claudij uerò
 quatuordecim, & ex Neronis imperio annos quatuor,
 & habebis annos uigintiocto. Nam secundo Neronis
 anno Paulus Romam uinctus uenit & biennium in li-
 bera custodia exegit.

Anni huius
 historie.

Totum

Totum opus in sex partiti sumus libros. At primo Cap. 1. 2.
3. 4. 5.
hoc, quo quinque priora exponimus capita, tractamus
discessum Christi, & ecclesie primordia: nempe quo-
modo Apostoli promissum patris expectantes, spiritum
acceperint, huius auspicijs & robore ecclesiam congre-
garint, quid & quomodo Christo testimonium dederint
ac ueram religionem predicarint, quomodo ecclesiam
hanc nouam Christi sponsam Christo initiarint, institue-
rint, duxerint, quibus imbuerint ritibus, quibus deniq;
studijs intenti uicerint tot minas & aduersariorum artes.
Hic uidere est, qui sint impiorum mores, quae sutes, quae
sanctorum patientia & uictoria.

LIBER II.

HACTENVS primitiuae ecclesiae ortum, in-
fantiam, & quibus creuerit auctibus, enarraui-
mus: quae nunc sequuntur peculiaria ferme sunt de cer-
tis quibusdam maximisq; edita uiris. Primum enim se Cap. 6.
& 7.
offert D. Stephani historia, graphice depingens, quan-
tus ille fuerit in asserenda ueritate, & quam constanter
occubuerit pro nomine Christi. Cap. 8.
Sequentur Philippi dia-
coni gesta, quae ille magna quidem felicitate in Samaria
cepit, & cum Aerario Candaces reginae, & in urbi-
bus maritimis multo felicissime absoluit. Ab his tracta-